

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 349/2020-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Martinom Babčaníkom, Alžbetin Dvor 1348, Miloslavov, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 30 CoE 48/2017 z 30. januára 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Oboer 28/2018 z 29. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júla 2019 elektronicky doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 30 CoE 48/2017 z 30. januára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Oboer 28/2018 z 29. apríla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v exekučnom konaní vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 Er 295/2010 vystupovala sťažovateľka v procesnom postavení oprávnenej proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinná v 1. rade“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný v 2. rade“) v procesnom postavení povinných. Exekučným titulom bol zmenkový platobný rozkaz, ktorý bol vydaný na základe zmenky vystavenej z dôvodu zabezpečenia plnenia z úverovej zmluvy (vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, pozn.). Sťažovateľka v súlade s novelou zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) prijatou zákonom č. 438/2015 Z. z. v zákonom ustanovenej lehote doplnila návrh na začatie exekúcie o rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu s povinnými. Okresný súd uznesením sp. zn. 10 Er 295/2010 z 29. júna 2016 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) zastavil exekúciu, v ktorej bola vymáhaná peňažná pohľadávka sťažovateľky, pričom v odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku.

3. Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, v ktorom rozporovala existenciu podmienok pre zastavenie exekúcie. Napadnutým uznesením krajského súdu bolo rozhodnutie okresného súdu o zastavení exekúcie potvrdené.

4. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka 17. apríla 2018 dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd však dovolanie sťažovateľky odmietol, aplikujúc § 202 ods. 4 Exekučného poriadku, ktoré vylučuje dovolanie proti uzneseniu v exekučných veciach začatých od 1. apríla 2017.

5. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľka rozdelila svoju argumentáciu do troch rovín:

V prvom rade uviedla, že došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu v dôsledku nesprávneho procesného postupu, spočívajúceho v zastavení exekúcie bez splnenia zákonom ustanovených podmienok. Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie krajského súdu za zjavne nesprávne a arbitrárne. Krajskému súdu vyčíta, že sa uspokojil so zistením, že okresný súd predmetnú úverovú zmluvu v základnom konaní neskúmal, a teda nemohol prihliadnuť na neprijateľné podmienky, pričom podľa názoru sťažovateľky mal krajský súd sám identifikovať konkrétnu neprijateľnú zmluvnú podmienku a posúdiť, v akej miere bol uplatnený nárok primeraný.

V druhej argumentačnej rovine namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konania retroaktívnou aplikáciou práva. Právne posúdenie namietanej retroaktivity krajským súdom je podľa sťažovateľky v rozpore s ustálenou praxou najvyšších súdnych autorít (napr. nález sp. zn. PL. ÚS 16/95, nález sp. zn. PL. ÚS 1/04).

V poslednej časti sťažovateľka poukazuje na ignorovanie účinkov právoplatnosti a vykonateľnosti exekučného titulu a namieta rozpor konkrétnych ustanovení Exekučného poriadku s ústavou a ich retroaktívne pôsobenie. Sťažovateľka tiež argumentovala, že zákonom č. 438/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony,

zákonodarca nariadil opätovný prieskum všetkých exekučných titulov vyplývajúcich zo zmenky, ktoré boli vydané pred účinnosťou tohto zákona, a uložil oprávnenému pod hrozbou zastavenia exekúcie opätovne vecne obhajovať už raz judikovaný nárok. Spôsob a dôsledky zásahu zákonodarcu si podľa sťažovateľky vyžadujú konkrétne odpovede na podstatné právne argumenty. Sťažovateľka tiež uviedla, že dotknutá právna úprava zlyháva pri teste legality, legitimacy, ako aj proporcionality, ktoré aplikuje ústavný súd pri posudzovaní súladu právnych predpisov s ústavou. Podľa názoru sťažovateľky právna úprava zabezpečujúca ochranu spotrebiteľa nemá a nemôže byť odrazom svojvôle zákonodarcu a musí rešpektovať základné princípy právneho štátu. Podľa sťažovateľky dotknutou novelou Exekučného poriadku dostali exekučné súdy právomoc vecne preskúmať právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutia v prostredí vykonávacieho konania, teda bez návrhu, bez pojednávania, bez možnosti účastníkov vyjadriť sa. Ustanovenie § 243f Exekučného poriadku tak odporuje zákazu retroaktivity a princípu právnej istoty, ktoré pokiaľ nerešpektoval zákonodarca, mali ich zohľadňovať všeobecné súdy pri svojom rozhodovaní.

6. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka poukazuje na pochybenie pri aplikácii § 202 ods. 4 Exekučného poriadku. Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd aplikáciu uvedeného ustanovenia „... založil na nesprávnom právnom posúdení obsahu príslušných prechodných ustanovení, vzťahujúcich sa k dotknutej novele Exekučného poriadku, keď konštatoval, že vo vzťahu k opravným konaniam zákonodarca neurčil žiadne prechodné ustanovenie a preto je potrebné vychádzať z princípu okamžitej aplikability“.

Sťažovateľka pri podaní dovolania vychádzala zo skoršej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (napr. uznesenia sp. zn. 3 Oboer 1/2017, sp. zn. 3 Oboer 5/2017, sp. zn. 3 Oboer 10/2017, sp. zn. 3 Oboer 15/2017), v ktorých najvyšší súd konštatoval, že vzhľadom na prechodné ustanovenie § 243h ods. 1 Exekučného poriadku sa na exekučné konania začaté do 31. marca 2017 nevzťahuje § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017. Tento právny názor plne akceptoval aj ústavný súd v uznesení sp. zn. I. ÚS 45/2018, ktorým odmietol sťažnosť ako neprípustnú z dôvodu nevyužitia

možnosti podať dovolanie. Pokiaľ senát najvyššieho súdu konajúci v exekučnej veci sťažovateľky dospel k odlišnému právnemu názoru od právneho názoru vyjadrenému v rozhodnutiach iného senátu najvyššieho súdu, mal postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu najvyššieho súdu podľa § 48 CSP. Sťažovateľka poukázala aj na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 550/2018, ktorým ústavný súd prijal na ďalšie konanie podľa jej názoru ústavnú sťažnosť v obdobnom prípade.

Sťažovateľka zastáva názor, že odmietnutie jej dovolania najvyšším súdom podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku, teda na základe vedomej aplikácie nesprávneho právneho predpisu, nemožno kvalifikovať inak ako odmietnutie spravodlivosti a porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Sťažovateľka v ďalšom vyjadrení k ústavnej sťažnosti, ktorú elektronicky doručila ústavnému súdu 8. októbra 2019, doplnila, že aj vo svojich iných ústavných sťažnostiach, ktoré doručila ústavnému súdu, poukazovala na prax najvyšších súdnych autorít (bod 6 tohto rozhodnutia, pozn.). V súvislosti s tým vyjadruje nesúhlas s konštatovaním ústavného súdu v inom rozhodnutí, že „... s otázkou okamžitej aplikability § 202 ods. 4 Exekučného poriadku sa Najvyšší súdu vysporiadal viacerými rozhodnutiami, napr. uzneseniami sp. zn. 6 ECdo 3/2017, sp. zn. 6 ECdo 7/2017, sp. zn. 6 ECdo 9/2017, sp. zn. 6 ECdo 11/2017, sp. zn. 6 ECdo 13/2017 a 6 ECdo 15/2017, z ktorých to posledné bolo uverejnené aj v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a ktorým teda malo dôjsť k ustáleniu právneho názoru Najvyššieho súdu“. Namieta, že právna veta publikovaného uznesenia najvyššieho súdu nerieši otázku okamžitej aplikability § 202 ods. 4 Exekučného poriadku, ale úplne inú právnu otázku, a preto o ustálení právneho názoru najvyššieho súdu v tejto otázke nie je možné hovoriť. Sťažovateľka argumentuje, že ňou označená judikatúra najvyššieho súdu oprávnené a odôvodnené vzbudzovala dôveru a očakávanie, že ide o ustálenú rozhodovaciu prax a že o jej dovolaní bude v súlade s ňou rozhodnuté. V závere sťažovateľka dáva do pozornosti, že „... v čase, keď sťažovateľ zvažoval akým spôsobom bude postupovať pri ochrane svojich základných práv, porušených napádaným rozhodnutím odvolacieho... súdu... bola sťažovateľovi známa len rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR, ktorá

okamžitú aplikabilitu ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v exekučných konaniach začatých pred 31.03.2017 vylučovala a to práve s ohľadom na prechodné ustanovenia § 243h ods. 1 Exekučného poriadku“.

8. Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.04.2019, sp.zn. 4Oboer/28/2018 a uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 30.01.2018, sp.zn. 30CoE/48/2017, porušené BOLO.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.04.2019, sp.zn. 4Oboer/28/2018 a uznesenie Krajského v Žiline zo dňa 30.01.2018, sp.zn. 30CoE/48/2017 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

Najvyšší súd SR a Krajský súd v Žiline sú povinní zaplatiť spoločnosti [REDAKOVANÉ] náhradu trov konania vo výške 632,98 Eur.“

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

16. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

17. Sťažovateľka je v konaní zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

K námietke porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

18. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

19. V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej

lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

20. Napadnuté uznesenie krajského súdu bolo vydané 30. januára 2018. Sťažovateľka proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala 17. apríla 2018 dovolanie, v nadväznosti na čo odvíja lehotu na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odo dňa doručenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, teda od 28. mája 2019.

21. Ústavný súd opakovane uvádza, že v prípadoch uplatnenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku spôsobilého zabezpečiť ochranu práv sťažovateľa, následne však odmietnutého dovolacím súdom pre neprípustnosť, je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, IV. ÚS 58/2011). To však neplatí v prípadoch, v ktorých je neprípustnosť dovolania daná ex lege, kde dovolanie nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy (III. ÚS 674/2014, II. ÚS 462/2018, I. ÚS 312/2019).

22. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku však v každom prípade predpokladá riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť v prípade, že je podaný neoprávnenou osobou, je podaný po lehote, je podaný bez povinného právneho zastúpenia advokátom, prípadne ak je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa. V opačnom prípade by sme totiž pripustili možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (II. ÚS 91/2019, III. ÚS 259/2020).

23. Podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku (účinného od 1. apríla 2017) dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.

24. S poukazom na uvedené tak v okolnostiach daného prípadu nemožno dovolanie považovať za účinný prostriedok nápravy slúžiaci ochrane práv sťažovateľky zaručených jej ústavou, v dôsledku čoho lehota na podanie ústavnej sťažnosti nemožno odvíjať od doručenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ale od právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, čo má za následok skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola sťažovateľkou podaná oneskorene (obdobne I. ÚS 88/2019, I. ÚS 312/2019, II. ÚS 295/2019, III. ÚS 259/2020).

25. V danej veci lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu proti napadnutému uzneseniu krajského súdu z 30. januára 2018 začala plynúť právoplatnosťou tohto rozhodnutia (15. marca 2018, pozn.). Sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť 26. júla 2019, teda v čase, keď nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 124 zákona o ústavnom súde.

26. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu pre namietané porušenie označených práv v súlade s § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

K námietke porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

27. Podstata ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu spočíva v tvrdení sťažovateľky, že najvyšší súd nesprávne aplikoval časovú pôsobnosť § 202 ods. 4 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017, ktorý sa vo vzťahu

k uzneseniu krajského súdu nemal použiť, keďže exekučné konanie začalo za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy. Dovolanie sťažovateľky bolo odmietnuté ako neprípustné, pretože podanie dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní je vylúčené.

28. Ústavný súd konštatuje, že pri uplatňovaní právomocí v zmysle čl. 127 ústavy nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, z novších napr. II. ÚS 206/2015, I. ÚS 41/2019).

29. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky bolo posúdiť, či odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem na vec sťažovateľky a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľky, alebo naopak, či vzhľadom na odôvodnenie a právne závery najvyššieho súdu v ňom uvedené je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ani po jej prijatí na ďalšie konanie by nebolo možné konštatovať porušenie označených ústavných práv napadnutým uznesením.

30. Z § 2 CSP vyplýva, že podľa tohto zákona sa postupuje, ak je daná právomoc súdu, pokiaľ Civilný mimosporový poriadok, Správny súdny poriadok alebo iný zákon neustanovuje inak. Z hľadiska právnej úpravy prípustnosti dovolania sa „iným zákonom“ v zmysle § 2 CSP rozumie aj Exekučný poriadok.

30.1 Podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku (účinného od 1. apríla 2017) dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.

30.2 Podľa prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. apríla 2017, konkrétne podľa § 243h ods. 1 prvej vety Exekučného poriadku, ak tento zákon v § 243i až

§ 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.

31. Z relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu:

„V preskúmvanej veci bolo dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu vydané 30. januára 2018 a dovolanie bolo podané 17. apríla 2018. Dovolacie konanie teda začalo za účinnosti Exekučného poriadku, ktorý prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v exekučnom konaní výslovne vylučuje. Pokiaľ teda prechodné ustanovenie Exekučného poriadku neurčilo vo vzťahu k dovolaciemu konaniu žiadne pravidlo a dovolanie (ako i ním napadnuté rozhodnutie krajského súdu) bolo podané už za účinnosti novelizovanej právnej úpravy, je potrebné vychádzať z princípu okamžitej aplikability procesných noriem. K uvedenému záveru dospel najvyšší súd aj v rozhodnutiach, sp. zn. 3ECdo/16/2017, 3ECdo/26/2017, 3ECdo/27/2017, 4ECdo/23/2017, 5ECdo/10/2017, 7ECdo/3/2017, 8ECdo/17/2017, 5ECdo/2/2018, pričom predmetný záver vyhodnotil ako ústavne konformný aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uzneseniach, sp. zn. II. ÚS 185/2018, III. ÚS 276/2018, I. ÚS 281/2018 a náleze I. ÚS 259/2018.“

32. V súvislosti s námietkou sťažovateľky k otázke okamžitej aplikability § 202 ods. 4 Exekučného poriadku (bod 6 a 7 tohto rozhodnutia) ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej účelom princípu okamžitej aplikability procesných noriem, teda použiteľnosti „nových“ procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa „starej“ úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení (II. ÚS 185/2018 z 12. apríla 2018, ktoré bolo uverejnené pod č. 65 v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018).

32.1 Najvyšší súd v súvislosti s okamžitou aplikabilitou § 202 ods. 4 Exekučného poriadku viacerými rozhodnutiami (napr. sp. zn. 6 ECdo 3/2017, 6 ECdo 7/2017, 6 ECdo 9/2017, 6 ECdo 11/2017, 6 ECdo 13/2017 a najmä sp. zn. 6 ECdo 15/2017, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej

republiky 2/2018) judikoval, že jej použitie je nevyhnutné, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky. Dovolanie musí byť podané (dovolacie konanie začaté) a zároveň rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, musí byť vydané za účinnosti „novej“ procesnej úpravy Exekučného poriadku účinnej od 1. apríla 2017. V prípade sťažovateľky tieto podmienky zjavne splnené boli (bod 20 tohto rozhodnutia).

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 ECdo 15/2017 z 27. septembra 2017 došlo súčasne k ustáleniu právneho názoru najvyššej súdnej inštalácie všeobecného súdnictva na otázku prípustnosti dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 2 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým do 31. marca 2017 rozhodol o odvolaní proti uzneseniu exekučného súdu o zastavení exekúcie v zmysle § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku tak, že prípustnosť dovolania je vylúčená. Predmetné rozhodnutie podľa názoru ústavného súdu predstavuje judikatúrny smer, ktorý síce nie je formálne záväzný, ale nie je ani bez normatívneho významu pre ďalší vývoj rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vrátane najvyššieho súdu, ktorá sa už prejavila v súdnej praxi (I. ÚS 312/2019, II. ÚS 295/2019).

32.2 Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti opakovane dospel k právnemu záveru o neprípustnosti dovolania v exekučných konaniach za obdobných skutkových a právnych okolností, ako to je v práve posudzovanej ústavnej sťažnosti, čo preukazujú viaceré jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 74/2019, II. ÚS 185/2018, I. ÚS 281/2018, III. ÚS 276/2018, III. ÚS 177/2018, III. ÚS 311/2020). Pokiaľ sťažovateľka vo svojej argumentácii poukazuje na skoršie uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 45/2018 z 31. januára 2018, v ktorom ústavný súd zaujal opačný právny názor, keď odmietol ústavnú sťažnosť ako neprípustnú z dôvodu nevyužitia podania dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v exekučnom konaní, ústavný súd dodáva, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo a právne porovnateľných veciach vyvoláva až rozhodovacia prax, ktorá sa ustálila po určitú dobu, a nie ojedinelé rozhodnutie vybočujúce z určitej línie rozhodovania, ako to bolo v prípade sťažovateľkou uvádzaného rozhodnutia ústavného súdu (tiež I. ÚS 312/2019, II. ÚS 295/2019).

32.3 S poukazom na spôsob, akým sťažovateľka ústavnú sťažnosť odôvodnila, a na jej argumentáciu uvedenú v ďalšom vyjadrení k ústavnej sťažnosti z 8. októbra 2019

ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka iba opakuje námietky, ktoré už boli predmetom preskúmania napadnutého uznesenia krajského súdu (aj uznesenia okresného súdu) a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, a teda sťažnosť je iba pokračujúcou polemikou s právnym názorom krajského súdu, resp. najvyššieho súdu, akým posúdili vec sťažovateľky. Sťažovateľka tak stavia ústavný súd do pozície bežnej prieskumnej inštalácie všeobecného súdnictva, keď požaduje, aby ústavný súd vec opätovne posúdil a stotožnil sa s jej právnym posúdením (pričom v obdobných veciach sťažovateľky už ústavný súd rozhodol odmietavým rozhodnutím, pozn.). Ústavný súd v súvislosti s takto koncipovanou sťažnosťou pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštaláciou v systéme všeobecného súdnictva, tak ako to zrejme očakávala sťažovateľka.

V závere ústavný súd dodáva, že nie je možné prisvedčiť ani tvrdeniu sťažovateľky: *„... bolo by v rozpore s elementárnymi princípmi spravodlivosti, práva a morálky brať na ľarchu sťažovateľa a odmietnuť jeho ústavnú sťažnosť v časti, v ktorej smerovala proti rozhodnutiu odvolacieho Krajského súdu v Žiline... len pre skutočnosť, že... využil proti napádanému rozhodnutiu odvolacieho krajského súdu v Žiline najprv mimoriadny opravný prostriedok a až potom pristúpil k podaniu ústavnej sťažnosti.“* Sťažovateľka podala dovolanie 17. apríla 2018 a ústavnú sťažnosť elektronicky doručila ústavnému súdu 26. júla 2019, teda v čase, keď boli judikované viaceré rozhodnutia (bod 31 a 32 tohto rozhodnutia) o neprípustnosti podania dovolania v exekučných konaniach v zmysle § 202 ods. 4 Exekučného poriadku.

33. Ústavný súd považuje v zmysle uvedeného spôsob, akým najvyšší súd odôvodnil aplikovanie „nového“ ustanovenia o dovolaní v Exekučnom poriadku (bod 31 tohto rozhodnutia), za ústavne konformný a konštatuje, že mu nemožno vytknúť vady, ktoré by viedli k porušeniu sťažovateľkou označených práv. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tak nevykazuje znaky arbitrárnosti a zjavnej nezlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, a jeho právne závery považuje ústavný súd za ústavne udržateľné.

Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľkou napadnuté uznesenie najvyššieho súdu známky zjavnej svojvôle nenesie.

34. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti zároveň spája porušenie svojich práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu s ústavnosťou aplikovanej právnej úpravy na jej vec, keď uviedla: „*Skutočnosť, že právny predpis je schválený národnou radou SR, ešte neznamená, že tento právny predpis nemôže byť v rozpore s Ústavou a je na sudoch všeobecných súdov, aby sa vyvarovali bezmyslienkovitej aplikácie právnych predpisov...*“ K tomu ústavný súd poukazuje, že pri rozhodovaní orgánov verejnej moci sa uplatňuje prezumpcia ústavnosti právnych predpisov až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu o ich neústavnosti (III. ÚS 361/06) a v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je ústavný súd oprávnený rozhodovať o ústavnosti právnych predpisov, ich častí alebo niektorých ich ustanovení. Túto svoju právomoc môže uplatniť len v konaní o súlade právnych predpisov (IV. ÚS 2/08). Toto konanie môže začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom. Ústavná a zákonná úprava v konaní pred ústavným súdom ich koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom (II. ÚS 66/01, II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07), t. j. (ako už bolo uvedené) v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy (II. ÚS 59/2016).

35. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu), možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne

nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

36. Na tomto základe ústavný súd sumarizuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

37. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite ústavnej sťažnosti (bod 8 tohto rozhodnutia) nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu